

4

El sorpasso de Madrid

Jordi Augusto

@jordiangusto

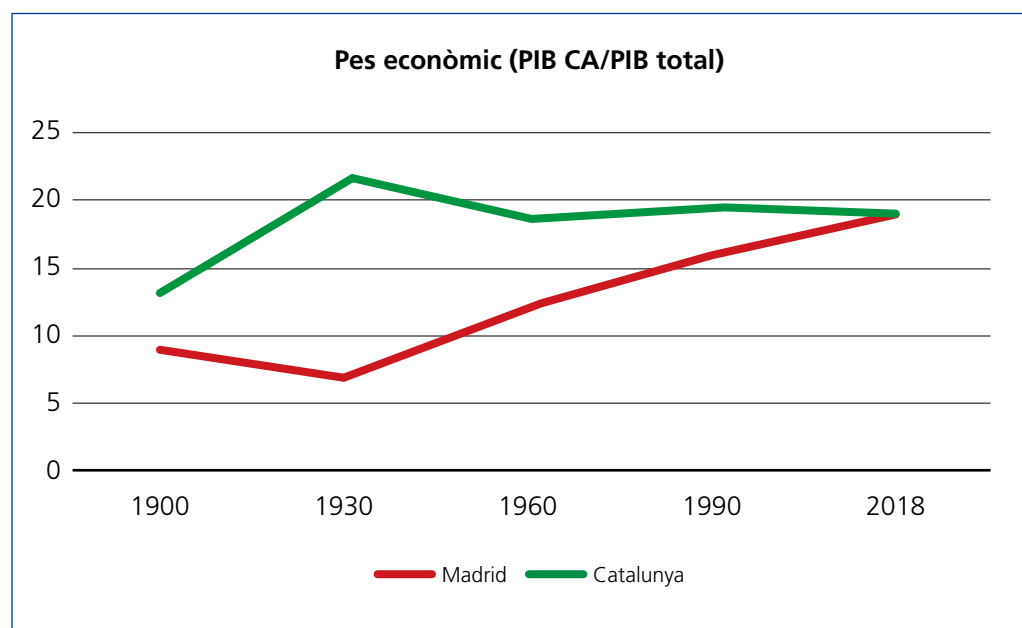
Economista. Professor de teoria econòmica UAB.

Ha sigut assessor econòmic al Parlament Europeu, cap d'anàlisi socioeconòmica a la Fundació Catalunya Europa, president del grup de treball en innovació del Col·legi d'Economistes.

Actualment és assessor del conseller del Departament de la Vicepresidència i d'Economia i Hisenda.

La premsa econòmica espanyola celebra que aquest any, per fi, la Comunitat de Madrid haurà superat Catalunya en percentatge de PIB sobre el total estatal. Quelcom que al seu entendre es deu a una millor gestió per part de Madrid, amb el "procés" català com a empenta final.

Tanmateix el *sorpasso* més aviat respon a anys i panys de posar l'Estat al servei de la seva seu, en contra de la perifèria, i més aviat es troba entre les causes del "procés" que no entre els seus efectes. Un sol gràfic permet il·lustrar-ho.

“*Si l'any 1975 hi havia set comunitats per sota de la mitjana, en termes de PIB per capita, avui ja en són 10 i ben aviat només hi haurà una per sobre: Madrid.*”

Fins als anys 30 del segle XX, Catalunya va anar guanyant pes econòmic i Madrid el perdia. No cal recordar com va acabar aquella dècada, però és clar que la dictadura emergent va capgirar les coses: Madrid va començar a guanyar pes i Catalunya primer en va perdre i des dels anys 60 l'ha mantingut força constant i al voltant d'un 19 % del PIB total de l'Estat. I que Catalunya l'hagi mantingut constant suposa que l'augment de pes econòmic de Madrid s'ha fet a costa de la resta de l'Estat; és a dir, buidant-la.

La restauració borbònica del 78 no va suposar pas un canvi de tendència, malgrat la suposada descentralització autonòmica, sinó una acceleració. En comptes de procurar per a l'equilibri territorial i la reducció de disparitats regionals, que justificaven un model de finançament autonòmic amb fortes transferències interregionals, s'ha augmentat la concentració/centralització econòmica i, en conseqüència, han augmentat els desequilibris i les disparitats regionals. Així, si l'any 1975 hi havia set comunitats per sota de la mitjana, en termes de PIB *per capita*, avui ja en són 10 i ben aviat només hi haurà una per sobre: Madrid.

De fet, Madrid lidera la classificació de comunitats en PIB *per capita* des dels anys 90, quan va superar el de Catalunya i Euskadi. I si l'augment de pes econòmic s'explica per la concentració d'inversions públiques, el seu major PIB *per capita* es deriva de la combinació d'un alt valor afegit per treballador, encara més alt a Euskadi però no a Catalunya, i una alta taxa d'ocupació, en aquest cas més alta que a Euskadi i semblant a la de Catalunya. Així, mentre que el PIB de Madrid iguala el de Catalunya, la seva població és un 12 % inferior però el nombre d'ocupats només un 9 % inferior. És a dir que al voltant de la seu administrativa estatal, Madrid ha esdevingut un potent centre d'activitat econòmica, en aquest cas facilitat també pel canvi econòmic global. Mentre que a l'Espanya agrària del XIX, Andalusia era la regió més potent i més rica, desplaçada per Catalunya i Euskadi amb la revolució industrial posterior, Madrid ha crescut a l'ombra de l'actual societat de serveis.

Hi ha, doncs, dos motius de preocupació pel *sorpasso* madrileny. Un té a veure amb l'avantatge de tenir un Estat a favor i l'altre, amb el model econòmic i el valor afegit per treballador; quelcom que depèn més del preu del producte o servei que de la productivitat física o quantitativa. I per obtenir uns bons preus, dues vies: la bona, sustentada en la innovació, i la dolenta, sustentada en les barreres d'entrada a la competència i l'oligopoli, que novament apunta a qüestions d'Estat. De manera que a hores d'ara Catalunya per preservar i augmentar la seva prosperitat només té una alternativa: la innovació; és a dir, la formació, la recerca i la transferència de tecnologia. Malauradament, quelcom més sabut que practicat. Al capdavall les empreses cerquen maximitzar el seu marge, ja sigui aconseguint millors preus o abaixant salaris, com darrerament s'ha fet de manera segurament excessiva.

“*A hores d'ara Catalunya per preservar i augmentar la seva prosperitat només té una alternativa: la innovació; és a dir, la formació, la recerca i la transferència de tecnologia.*”

El *sorpasso* de Madrid sens dubte evidencia l'elecció d'un model d'Estat com el francès, fent de Madrid quelcom semblant a París, i als antípodes del model alemany, veritablement federal i molt més resilient; com ho demostra el lideratge econòmic i menor malestar social d'Alemanya. Però el *sorpasso* també evidencia la nostra necessitat d'adaptació als canvis econòmics globals, de manera que cal prioritzar el valor afegit al creixement quantitatiu.